

VOŠNJAK - PISATELJ, DRAMATIK ...

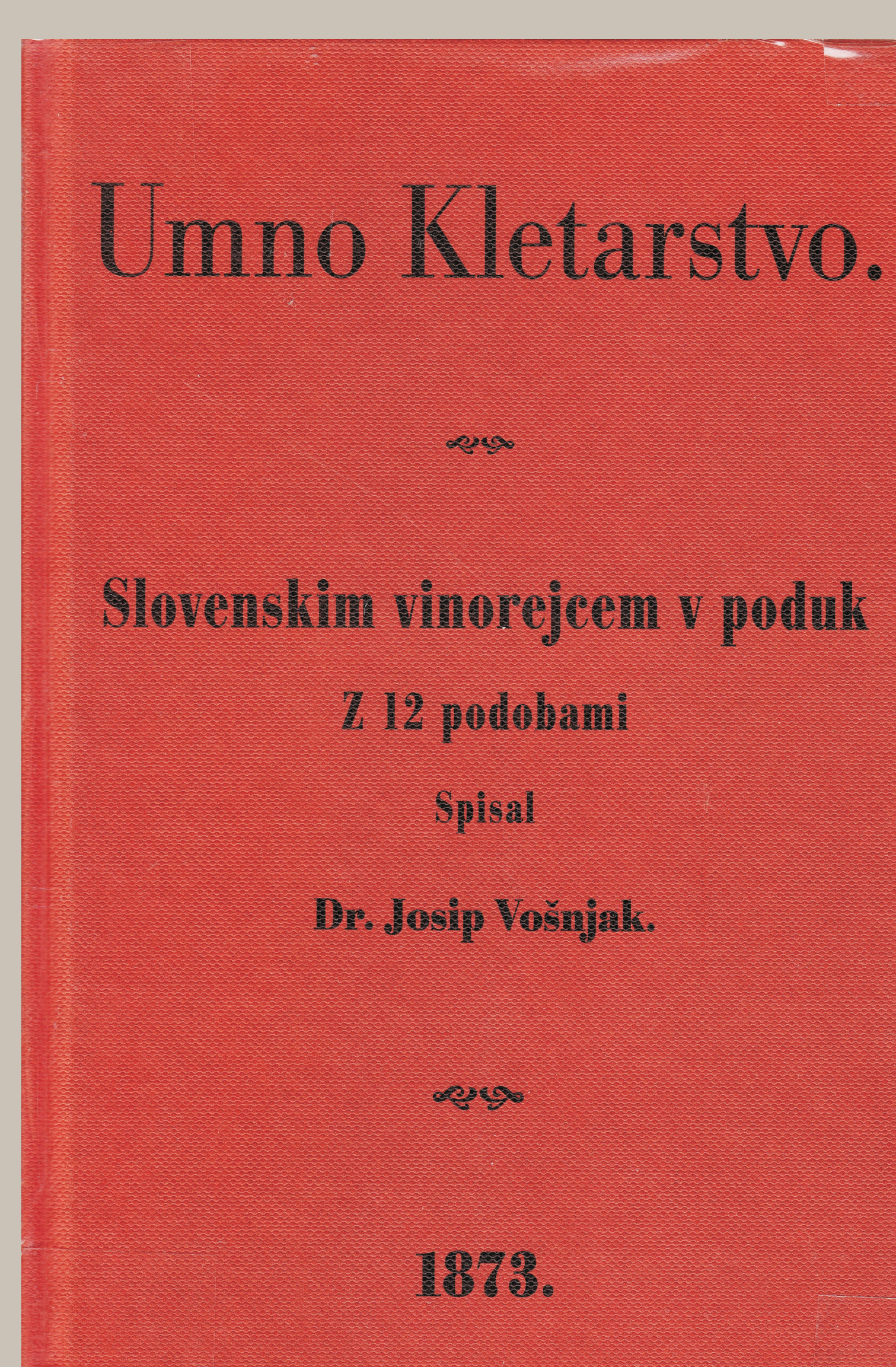
SROKOVNE RAZPRAVE IN ČLANKI

... "je dopisoval v "Novice", potem v celovškega "Slovenca" in ko je ta list moral ponehati, trudil se je dr. Vošnjak na vso moč, da je z dr. Prelogom v Mariboru ustanovil leta 1867. "Slovenskega gospodarja", leta 1868. pa v zvezi z najodličnejšimi štajerskimi rodoljubi "Slovenski narod". Že poprej leta 1866. pa je spisal in izdal knjižico: "Slovenci, kaj čemo?", ktera je najbolj pripomogla, da so štajerski Slovenci pri deželno-zborskih volitvah začetkom leta 1867. v vseh okrajih zmagali. ... Kaj je dr. Vošnjak storil kot politik, o tem pričajo mnogi nasveti in temeljiti govori v deželnih zborih štajerskem in kranjskem in v državnem zboru. Tudi na taborih je s svojo prirojeno zgovornostjo v nemal ljudstvo za narodne pravice. Ni se pa omejil le na politično delovanje. Dr. Vošnjak je tudi jeden najmarljivejših pisateljev slovenskih, kterega so vodile in priganjale s spisovanju malone v vseh strokah pismenosti razne narodne potrebe. O narodnih in političnih stvareh je poučeval Slovence v knjižicah: "Slovenci, kaj čemo?", "Slovenski tabori" in v neštevilnih člankih in dopisih v raznih slovenskih listih." *

Mohorjevi družbi je od leta 1872 skoraj vsako leto pošiljal poučne ali leposlovne prispevke, pri katerih velja še posebej omeniti Umno kletarstvo. Priročnik, ki je izšel leta 1873, je bila edina knjiga te stroke. Imela je posebno vrednost zaradi natančnega popisa vinogradništva po vseh slovenskih vinorodnih krajih.

Odlomek iz Umnega kletarstva:

*"Pohorska vina, ktera rastejo na podnožji Pohorja, presegajo vsa slovenska vina s svojim izvrstnim boketom in spadajo po kvaliteti v prvo vrsto slovenskih vin. ... Glavni zasad je tudi po Pohorji šipon, ki dela cibebe v dobrih letinah. Vmes je zasajena žlahtnina, v nekterih vinogradih do ene tretjine, belina, črnina (vranek) tudi zelenika, erjavina, sploh mnogo raznih plemen. ... Tudi muškata se tu pa tam precej sadi, a ne, da bi se za starino shranjeval, proda in popije se že v moštu. Žlahtnina je v mnogih sortah na štajerskem zasajena. ... Vino od žlahtnine je prijetno, sladko, ne premočno, pa za se hranjeno ni stanovitno; dodano šiponskemu vinu stori to jako prijetno. Zato živo priporočam zraven šipona nekoliko žlahtnine zasaditi. Pohorski vinogradi se raztezajo, kakor široki trak okoli Pohorja, in segajo začeniši na severno-vzhodni strani pri Rušah, pa vsej vzhodni in južni strani do Žreč. Na tem dolgem potu pa ta vinogradni trak nikjer ni čez 100 do 150 sežnjev širok od zlodej do vrha. Više in niže trs pozebe. Tedaj bo okoli Pohorja s konjiškim okrajem vred le kakih 4500 oralov vinogradov, v kterih priraste 120.000 do 150.000 veder izvrstnega vina. Temperatura po Pohorji ni tako visoka, kakor v ormuškem in lutomerskem okraji, tedaj tudi pohorska vina niso tako sladka, kot tam, navadno kislejša, pa vselej boketna. Najimenitniša pohorska vina so ... na vzhodni strani: Radiselo, Fram, Zgornja Polskava, Ritoznoj; tu se zasučemo proti jugu, h kteremu že spada boljši del Ritoznoja in pridemo na južni strani mimo Pipanja do Kovačlonske gore blizu slovenske Bistrice, ktera rodi cvet štirskih vin, po svetu slovečih. Vina te gore se večidel v boteljah prodavajo. Najimenitniše vino Kovačlonske gore je tako zvani kralj štajerskih vin - Brandner, ki pa zdaj ni več na tako dobrem glasu, ker se menda še ne popolnoma dozorelo v botelje polni. Prav dobra deloma boteljska vina rastejo na novi gori, v Visovljah; dobra na Tinski gori, na Okoski gori v čadramski fari in pri Žvečah." ***

Dr. Josip Vošnjak: Umno kletarstvo, 1873

Razglednica - Pogled na Ritoznoj s cerkvijo sv. Marjete iz leta 1923

Razglednica - Kovača vas z vinogradi v ozadju iz leta 1910

Razglednica - Kovača vas z vinogradi v ozadju iz leta 1915

* Zbrani dramatični in pripovedni spisi, str. IV-V

** J. Vošnjak: Umno kletarstvo, 1873, str. 126-128